

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сенько А.Г.

Основа стратегії стійкого економічного і соціального розвитку країни – завдання зростання Національного валового продукту і досягнення принаймні світових стандартів рівня життя українців може бути здійснене тільки в результаті радикального перегляду існуючих уявлень про шляхи розвитку національної економіки.

Незважаючи на роки бездіяльності в інноваційній сфері, зарубіжні фахівці небезпідставно стверджують, що обсяг наявних в Україні науково-технічних розробок, як і раніше, великий і продовжує зростати, а їх рівень достатньо високий. Це дає підставу говорити про український ринок технологій як про реально існуючий сегмент економіки.

Станом на 2006 рік в Україні окреслилися тенденції переорієнтації фінансових ресурсів на реальний сектор економіки. Уже створено передумови для того, щоб український торговий, банківський, страховий капітали і капітали пенсійних фондів стали основним джерелом інвестицій в інноваційні проекти.

Загалом, за 2006 рік приріст виробництва у промисловості становив 6,2%, що вдвічі перевищує цей показник за 2005 рік. Рівень інноваційно активних підприємств в Україні коливається в межах 15-20% порівняно з 51% у країнах ЄС.

В основному інноваційна діяльність ведеться в таких галузях промисловості, як аерокосмічна, нафтопереробна, медична, чорна металургія, машинобудування. При цьому навіть там абсолютно нова, уперше освоєна в Україні продукція, становить лише 4% серед усіх інновацій.

Унаслідок відсутності необхідного і достатнього фінансування в Україні досі немає жодної регіональної компанії, що повномасштабно освоює ринок українських технологій. Проте в Україні працюють декілька філій різних західних організацій, що займаються підтримкою науково-дослідної діяльності. Фінансування цими організаціями (Науково-технологічний центр в Україні (STCU), Фонд цивільних досліджень і розвитку (SRDF), що представляють інтереси США) науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок здійснюється шляхом надання грантів учасникам проектів і придбання устаткування на суму, не більшу за 20-25% від загальної вартості

проекту. Відбір проектів для фінансування проводиться за критеріями, в яких часто політичні аспекти переважають над техніко-економічними, як це не прикро. За останній рік діяльності Науково-технологічного центру в Україні сума фінансування становить 11310 тис. дол. США.

Статистика свідчить про наявність перспективних технологій в Україні, про необхідність їх просування на світовий ринок, оскільки значна кількість не профінансованих проектів пояснюється найчастіше не недоліками самих розробок, а відсутністю досвіду їх комерціалізації. Україна намагається вийти на інноваційний шлях розвитку.

Стан сучасного суспільства диктує нові умови участі в конкурентній боротьбі на високотехнологічних ринках. З'явилися нові форми відносин між розробником і споживачем наукоємної продукції. Інвестування в інноваційні фонди стало набагато вигіднішим, оскільки скоротився період від початку дослідження до втілення в прототип, що функціонує.

Видається очевидним, що в найближчі роки, доки остаточно не втрачено науково-технологічний потенціал, Україні необхідно за будь-яку ціну здійснити інноваційний технологічний прорив, щоб зберегти можливість залишитись у спільності індустріально розвинених країн світу. Необхідно негайно розробити низку першочергових заходів для збереження життєздатності науково-технічного потенціалу країни, що залишився, як єдиної можливості інноваційного розвитку національної економіки. Це можливо досягнути при ефективній державній політиці та за підтримки найбільш пріоритетних напрямків науки. Наукові досягнення та новітні технології мають стати національною ідеєю для України.

У бюджеті 2007 закладено значні кошти на інноваційний розвиток. Тому всім науковцям, хто займається дослідженнями інновацій, є можливість зануритись у конкретні механізми і результати інноваційного прориву.

Вивчення багаторічного досвіду розвинутих країн світу в сфері комерціалізації наукових винаходів стане міцним фундаментом розробки та впровадження власної інноваційної політики в Україні, яка попри суттєві позитивні зрушення, досі знаходиться в початковій стадії розвитку і потребує більшої уваги з боку уряду країни.